

Spaningsbrev nr 1 – 2010

Under hösten påbörjade Sektor3 – Tankesmedjan för det civila samhället sitt arbete inom omvärldsbevakning och trendsplaning. En av de aktiviteter som äger rum inom detta område är ”På spaning med Sektor3”. Det är öppna träffar där folk inom det civila samhället får nätverka och lyfta möjliga trender till diskussion. Efter varje spaning sammanfattar Sektor3 diskussionen i sådana här spanarbrev. Detta är det första brevet.

Texten nedan är ett försök att återge diskussionen och de spaningar som individer gjorde. Ibland känner vi ett behov att förtydliga och/eller ställa några frågor för vidare fundering.

Nästa träff är den 10 maj. Anmäl dig på www.sektor3.se.

Spaning 1: Överlever vi all kärlek och vår egen kärlek? De senaste åren verkar allt fler ha fått upp ögonen för sektorn och allt fler älskar oss. Staten och dess politiker älskar oss och vill gärna se oss som utförare för välfärdstjänster. Företagen älskar oss och vill ha vår kompetens eller draghjälp med deras CSR-arbete. Mitt i detta pågår ett omfattande arbete med att definiera vad vi är för något. Vad är vi? Hur ser vår självbild ut och var är vår identitet? Kan vi behålla vår egen identitet och samtidigt som övriga sektorer drar i oss och delvis försöker definiera vad vi är?

Frågan uppstod om vi älskas ihjäl eller snarare organiserar ihjäl oss? För att möta ökade krav från t.ex. det offentliga har flera sektorsinitiativ startat de senaste åren. Vi har Sektor3, Civos, Ledarinstitutet, Forum för Frivilligt Socialt Arbete, Ideell Arena, etc... Hur långt kan vi gå i sektorsparaplyskapandet? Vad gör det för vår gemensamma identitet?

Många organisationer pekar på svårigheter att pedagogiskt förklara skillnaderna mellan paraplyorganisationerna samt prioritera var man ska lägga de ekonomiska resurserna. Eller är det rent praktiskt så att nätverken inte är tillräckligt relevanta? Väljer man samarbeten utifrån vad man upplever att ens organisation får mest nytta av, sektorn som helhet får mest nytta eller utifrån hur man som individ kan få mest påverkan i nätverken? Någon tyckte att det finns för lite altruism organisationerna emellan.

Spaning 2: Dessa ungdomar, vad ska vi hitta på åt dem? Det finns en föreställning om att ungdomar har lite att göra på fritiden, på grund av att många fritidsgårdar stängs. Men under arbete med ungdomar landet över har det visat sig inte stämma. Ett

tecken på detta är att det sällan skrivs i media om grupper som kämpar för "lägg inte ner vår fritidsgård". När gårdar läggs ner så startas det oftast något bättre alternativ. Fritidsgården har haft en stor pedagogisk utveckling, och driver en uppsjö av olika aktiviteter såsom danskurser och resor.

Det går att göra bra ungdomsverksamhet, det finns ett bra recept. Befolkningsstudien om svenskarnas engagemang visade också att ungdomar är lika engagerade som den övriga befolkningen i ideellt arbete. Spaningen är att det finns en bild av ungdomars situation idag som inte riktigt stämmer.

Sektor3 kommenterar i efterhand: Detta är intressant. Alla är väldigt intresserade av hur ungdomar engagerar sig och inte engagerar sig. Troligtvis beror detta på att det finns en skräck inför den föreningslösa ungdomen samt att unga blir äldre och tros ta med sig sina sätt att engagera sig upp i högre åldrar (alltså de organisationer som vuxna ansvarar för i dagsläget). När det gäller befolkningsstudien står det på vår önskelista att gräva djupare i den just utifrån ungas engagemang. Vi hoppas att få återkomma kring våra ungdomar på kommande spaningsfikor samt seminarier.

Spaning 3: Alla vill forska på oss men vill vi? En deltagare kunde se en ökad samverkan mellan forskning och det civila samhället. Till exempel har EU skapat ett ramverk för forskning, det har kommit beslut om pengar till forskning om det civila samhället och det finns stort intresse på universiteten. Detta kan förstås hänga ihop med det stora intresset i övrigt för det civila samhällets organisationer. Samtidigt som vi ser allt fler anställda från näringslivet ta plats på ledande positioner inom sektorn ser vi även att offentligt finansierade verksamheter får högre krav på mätbarhet och evidens.

Har vi fått ökade krav och behov av att beforska oss själva? Att mäta vår effekt? Finns det andras intressen som driver detta och vilka konsekvenser kan det få? Ställer olika finansiärer högre krav på oss? Det offentliga, företag, privatpersoner, etc.

Forskning kan ge vissa svar och faktiska stöd för det som sektorn själv ser och har en magkänsla av. Det kan stärka organisationens argument. Men det är också viktigt att inte tro att alla svar finns i forskningen. Kan det finnas risk att resultaten används emot sektorn? Exempelvis att staten använder vissa parametrar och krav för att bidra med pengar?

I diskussionen kunde deltagarna skilja olika sorters forskning och kunskapskällor för sektorn:

- Forskning om vilken metodik som bäst används i socialt arbete är svår att hantera från sektorns håll. Detta eftersom den kan göra att finansiärer ställer som krav att en viss metod skall användas för att den är vetenskapligt prövad.

Det finns andra värden i organisationers olika metoder och arbetssätt som den evidensinriktade forskningen möjligen inte ser.

- Forskning om ledarskap, medlemskap och organisation inom den tredje sektorn. Denna kan enligt en deltagare vara mer efterfrågad och behövd av sektorn. Det finns också forskare som väl känner till det civila samhällets organisationer och de värden som råder, och kan utgå från dessa för att undersöka just denna typ av frågor.
- Det finns också forskningsdiscipliner som inte är inriktade på kvantitativa bevis utan kan mäta andra sorters värden. Evidens är också beprövad erfarenhet. Hur fångar vi i sektorn själva in våra kunskaper och vår evidens för att vi faktiskt gör skillnad? Det är viktigt att hitta den motvikten mot den evidensinriktade forskningen

Det är med tanke på ovanstående viktigt att komma ihåg att organisationer kan påverka vilka forskare som väljs, och vilka frågeställningar och problem de undersöker. Ett tips till alla organisationer är att använda studenter som läser samhällsvetenskap och humaniora och skall göra uppsatser.

Kanske är det faktiskt bättre idag än tidigare när det gäller att möta krav på mätbarhet. Några deltagare menade att organisationerna idag har större integritet än tidigare. Alla organisationer springer faktiskt inte på projektmedel hela tiden. Organisationerna måste vara trogna sitt uppdrag, grunda det i demokratiska organisationer, bearbeta forskningen och ta in i sin verksamhetsutveckling.

Sektor3 kommenterar i efterhand: Behovet av forskning kring det civila samhället är enormt. En av anledningarna till att Sektor3 bildades var just att några organisationer själva ville ta ansvar för ny kunskap och ny debatt kring dem själva. Civilsamhälleskunskap är på många sätt ett nytt ämne där vi ser en rad nya, hungriga forskare som är redo att forska kring en rad olika ämnen. Här måste dock sektorn själva fortsätta arbetet med att finansiera och initiera forskning som är relevant för oss själva, för makthavare och andra.

Spaning 4: What about sociala entreprenörer? Hur kan vi använda produktveckling och tjänsteutveckling, skalbarhet, alternativa finansieringar och marknadstänk inom tredje sektorn? Intresset för socialt entreprenörskap ökar hela tiden och tankesättet för dessa modeller har börjat gro. Sverige ligger efter England som har "social innovation office" från statligt perspektiv.

Är socialt entreprenörskap ett nytt begrepp på en gammal företeelse eller verkligen något nytt? De traditionella organisationerna blir förvirrade och inser sent att de kanske redan arbetar med detta. Därför har dessa organisationer ofta ingen strategi för att bemöta det sociala entreprenörskapet och hänga med på tåget. Socialt entreprenörskap är ofta starka individer som vill göra sin grej, tjäna sitt uppehälle på

det samt göra gott i samhället – bereds det plats för detta engagemang i de traditionella organisationerna?

Associationsformen för organisationen blir både mer viktigt och mindre viktigt på samma gång. Företag eller förening kvittar ofta för de som engagerar sig för att göra skillnad. Man väljer den form som passar bäst – det går att rädda världen med företag. Samtidigt så formar sig sektorn kring just associationsformerna – är vi en ideell förening eller kooperativ så går vi med i paraplyorganisationer för denna form och identifierar oss med den. Eller?

Det finns en diskussion på Sektor3s debattblogg, www.sektor3.se/idedebatt, kring detta; ideella föreningar vs socialt entreprenörskap. Där förs debatten rätt hetsigt. Vi måste förena dessa två världar – kan vara viktigt för att få med den nya generationen individuella kollektivister som vill göra sin egen grej och samtidigt göra gott. Ideell sektor och entreprenörskap passar väldigt bra tillsammans. Detta leder oss till den fjärde spaningen.

Spaning 4: Engagemang som personligt varumärke. Vi kryddar gärna våra personliga varumärken med engagemang. Vi visar på Facebook vilka frågor vi stödjer, välgörenhet som begrepp är starkt återkommande. Stora donatorer visar öppet i tidningen att de skänker miljoner. Allt fler från näringslivet tar jobb inom ideell sektor.

Sektor3 kommenterar i efterhand: Frågan är hur nytt detta är men det hakar ihop med trenden kring socialt entreprenörskap väldigt bra. Den nya generationens företagare vill tjäna pengar, förverkliga sina idéer och göra gott. De vill ha uppmärksamhet och synas, snarare än att försvinna i en stor organisation. Tekniken har också gjort att det blivit väldigt lätt att skapa synlighet; sajter, sociala medier, etc. Dessutom har byggande av personligt varumärke blivit viktigt inte bara i arbetslivet utan även kring vad man gör på fritiden, exempelvis för en ideell organisation.

Slutkommentar från Sektor3:

Detta var ett smakprov från de spaningar som togs under första träffen för På spaning med Sektor3. Vi är väldigt nöjda med samtalet på den första träffen och kommer hela tiden att utveckla formatet för att få möjlighet att gräva djupare i de spaningar som är mest intressanta. Det finns till exempel intressanta spaningar från detta brev att titta vidare på och fånga upp tråden till nästa träff. Så fundera på om du kan se någon trend för det civila samhället runt dig, anmäl dig och fika med oss!

Välkommen till nästa spaningsfika, den 10 maj!

Anmäl dig på www.sektor3.se